

Kestävä ja inhimillinen työllisyyspolitiikka? Tampereen keinot vaikeasti työllistettävien työllisyydenhoitoon ja työllisyyspalveluihin

– Vastuullisella työllisyydenhoidolla kestäviin ratkaisuihin,
työelämälähtöisyys, tavoitteellisuus ja kumppanuus keskiössä

Olli-Poika Parviainen

Tampereen Työllisyydenhoito pähkinäkuoressa

Kaupungilla käytössä tilaaja-tuottaja –malli. Osaamis- ja elinkeinolautakunta tilaa työllisyydenhoidon TYPAlta (työllisyydenhoidon palveluyksikkö) joka puolestaan toimii yhdessä alihankintaverkoston kanssa. Kaupungin tilaus 2014 n. 8,5 M€/ vuosi, n. 2 400 uutta asiakasta vuosittain.

- Kokonaisuudessaan vuosittain n. **4000** pitkäaikaistyötöntä ja nuorta palveluiden piirissä.
- Valtion rahoitus toimenpiteisiin yms. yhteensä vajaat 4 M€/v . Kokonaisbudjetti valtionavut ja muu ulkop.rahoitus huomioituna on n. **12,5 M€/vuosi**.
- Työllisyydenhoidon palveluyksikkö on vakinaistettu vuoden 2013 alussa. TYPA:ssa on **58 htv**.

Työllisyydenhoidon periaatteet

Ydinasioita työllisyydenhoidossa Tampereella ovat:

- **I Kokonaisuusajattelu:** Valtio, kunnat ja elinkeinoelämä ja muut yhteistyökumppanit yhdessä toteuttavat vastuullista työllisyyspolitiikkaa
- **II Tavoitteellisuus, asiakaslähtöisyys ja kestävät ratkaisut:** tavoitteena pysyvä työllistäminen ja tutkintotavoitteellinen koulutus. Asiakkaista noin kolmannes sijoittuu koulutukseen tai töihin.
- **III Työelämälähtöisyys** toiminnassa edistää vaikuttavuutta ja kestäviä ratkaisuja. Vaikuttavuutta seurataan ja asiakastyytyväisyyttä (ZEF-järjestelmä) säännöllisesti.
- **IV Kumppanuusajattelu**, joka edistää osaltaan hyviä tuloksia. Vastuulliseen työllisyydenhoitoon tarvitaan kumppaneita: mm. TE-toimistoa, Kelaa, sosiaalitoimea, yrityksiä, yhdistyksiä, oppilaitoksia ja kuntia. Seudullista yhteistyötä on tehty vuosia Tampereen kaupunkiseudun kuntien kanssa mm. Tampereen kaupunkiseudun työvoiman palvelukeskus/ TYP-toimintamallilla.
- **V Kehittäminen:** Tampereen Kuntakokeilu 2012-15: Luodaan yhtenäinen, hallittu, toimenpiteiltään vaikuttava työllisyydenhoidon palvelukokonaisuus sekä etsitään uusia toimintamalleja. Kunnan rahoitusosuus 25 % & valtion 75 % . Hanketta hallinnoi ja koordinoi Tampereen kaupunki. Iso potentiaali kehittämiseen/ uudistamiseen ja työllisyydenhoitoon.

KAUPUNKISTRATEGIASSA 2014-2025 työllisyydenhoidosta

Hyvinvointierot ovat kaventuneet ja nuoriso- ja pitkäaikaistyöttömyys ovat vähentyneet

Mittareina:

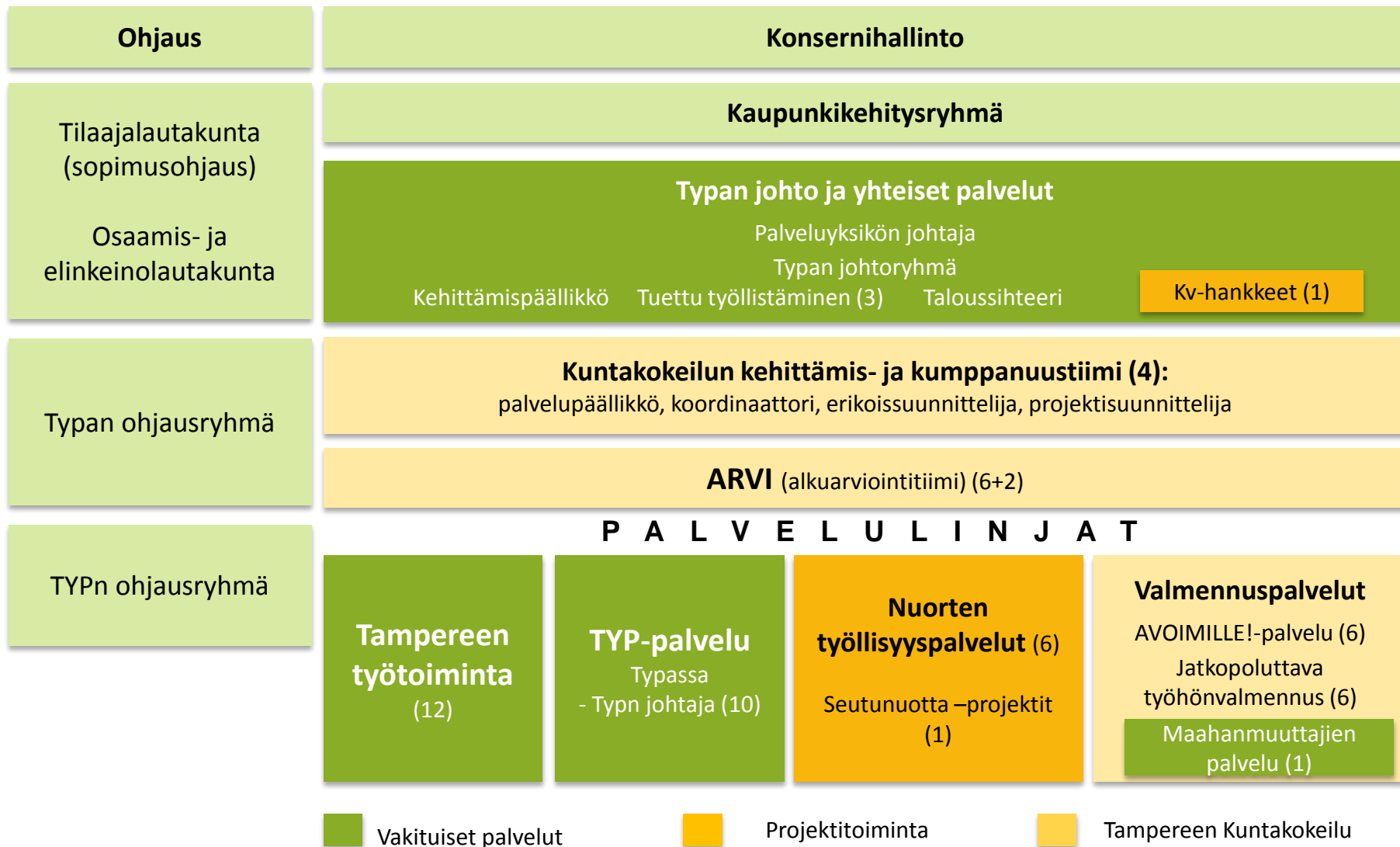
Työllisyydenhoidon tukijakson tai palvelun jälkeen työhön tai
tutkintotavoitteeseen koulutukseen sijoittuvien asiakkaiden osuus, %
Nuorten työttömien ja pitkäaikaistyöttömien määrät

Työllisyydenhoito huomioidaan myös elinkeinopolitiikassa, kaavoituksessa, hyvinvointisuunnitelmassa ja asuntopolitiikassa:

Tavoitteina mm.

- Huolehditaan osaavan työvoiman saatavuudesta. Tampereen ja kaupunkiseudun elinkeinoelämä saa tarvitsemaansa työvoimaa, minkä lisäksi osaamista lisätään.
- Syrjäytymisen ehkäisyä edistetään.
- Sosiaalisesti kestävä yhdyskuntarakenne. Huomioidaan esim. täydennyskaavoituksessa mm. pyrkimyksenä vähentää haitallista segregatiokehitystä.

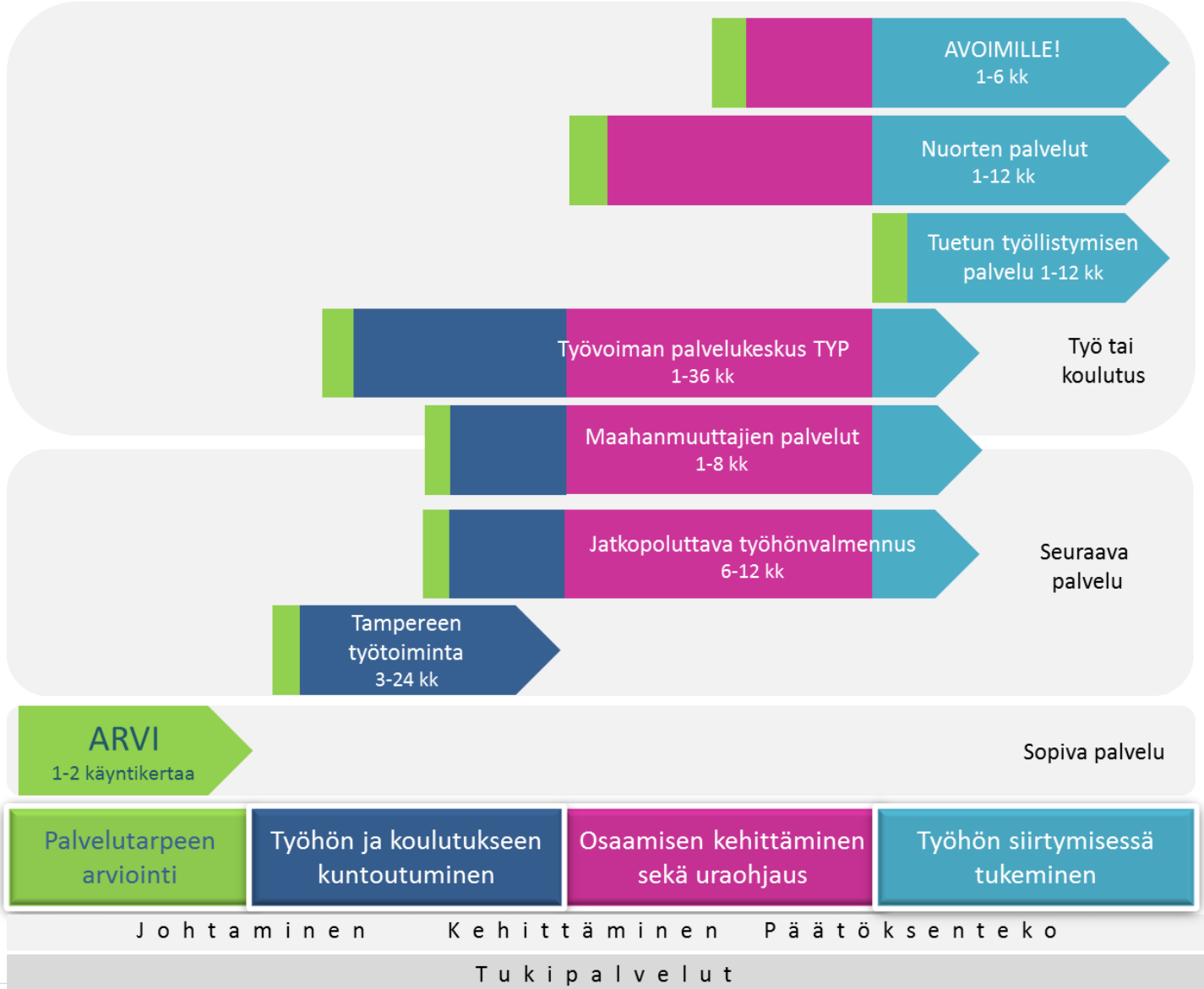
Työllisyydenhoidon organisaatio

Työllisyydenhoidon palveluyksikön palvelutuotanto ja -prosessit

Asiakkaiden ohjautuminen
Tyyppien:

- TE-toimisto
- Sosiaalityö
- Itseohjautuvat asiakkaat

PROSESSIT

Haastava tilanne, työttömyys kasvussa

- **Tampereella** työttömiä oli elokuussa 2014 yht. **18.633**/ työttömyysaste **16,6 %** (ed. vuonna 15,7 %). Alle 25-vuotiaita nuoria työttömiä Tampereella oli **2.882** (lähes 10 % nuorista työttömänä, muutos työttömyysasteessa yli 11 %,) ja pitkäaikaistyöttömiä (vähintään vuosi) **6.121** (muutos n. 5 %, vuoden alusta vähentynyt 866). **Pirkanmaalla** työttömiä työnhakijoita: 34.010 ja työttömyysaste: **14,1 %** (ed. vuonna 13,0 %).
- Trendi: Työttömyys ollut viime vuosina merkittävässä kasvussa. **Koko Suomessa tätä nykyä n. 160.000 työtöntä enemmän kuin v. 2008.** Työttömyys myös monilla pitkittynyt, mikä näkyy mm. työmarkkinatuen kuntaosuuksissa merkittävänä kasvuna.
- Suurena haasteena vuosia kestänyt **kansainvälinen taantuma ja elinkeinoelämässä meneillään oleva rakennemuutos**, jotka yhdessä ovat johtaneet Suomessakin työttömyyden voimakkaaseen kasvuun ja työpaikkojen merkittävään vähentymiseen. **Näköpiirissä ei ole nopeaa muutosta.**
- Puolivuosikatsaus: Suomen 20:stä suurimmasta kaupungista yli puolella kesäkuun työttömyysaste oli 15 % tai enemmän: **Kotka 18,7%, Lahti 18,1%, Jyväskylä 18,0%, Oulu 17,5%, Tampere 17,3%, Joensuu 17,1%, Rovaniemi 17,0%, Turku 16,8%, Salo 15,6%, Pori 15,2%, Lappeenranta 15,2%.**

Työllisyyspaketti 2014-15

Lisätään sosiaalista kuntoutusta (+500 asiakasta), kuntouttavaa työtoimintaa (+300) ja palkkatukityöllistämistä (+227).

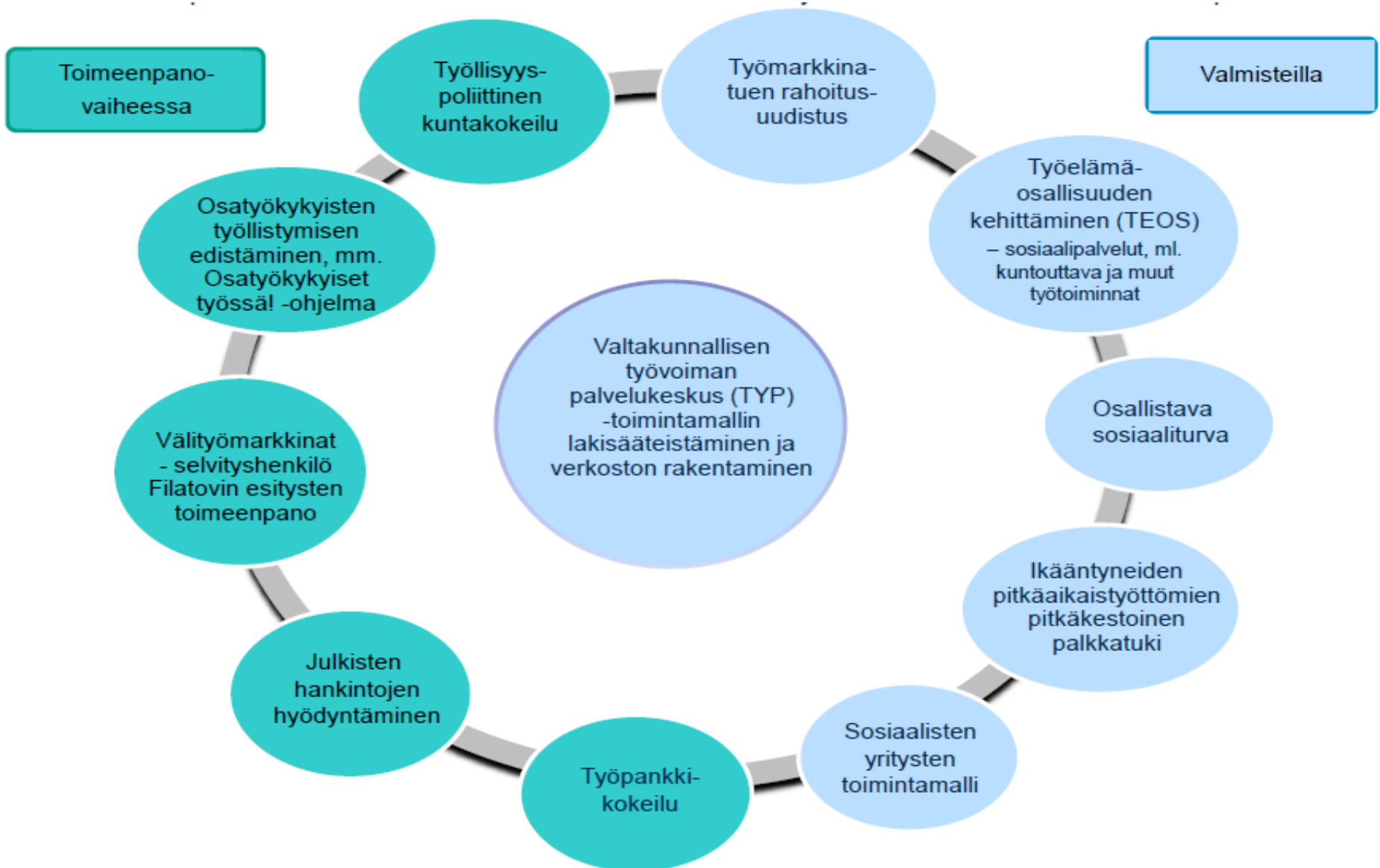
- **Tärkeää myös turvata etenemismahdollisuus seuraaviin palveluihin, jotta muodostuu työmarkkinoille johtava aito polku.**
- Lisäpanostus näihin palveluihin, koska kyse on ns. aktiivipalveluista, joiden ajalta valtio maksaa osallistuvien asiakkaiden työmarkkinatuen.
- **Esitys sisältää noin 1000 asiakkaan lisäyksen vuodelle 2014. Varaudutaan uuteen työllisyyspakettiin vuodelle 2015, kohteena tuolloin myös 300-päiväiset. Johdon vahva sitoutuminen.**
- **Huomattava volyymien lisääminen on tehtävä hallitusti ja tavoitteellisesti. Tällä vältetään palveluprosessien sakkautuminen.**
- Lisäpanostus vuonna 2014 aktiivitoimenpiteisiin on n. 4,6 M€. Suunnitelman toteuttamisesta arvioidaan syntyvän n. 2,3 miljoonan euron säästö työmarkkinatukikustannuksista. Kysymyksessä ei ole nettosäästö, vaan työllisyyspaketin toteuttamisen kustannukset ovat säästövaikutusta suuremmat. Lisäksi tulevat kuitenkin inhimilliset ja muut yhteiskunnalliset ja taloudelliset hyödyt.
- **Mukana myös eläkeselvittelyt n. 300/ vuosi.**

Valtion työllisyyspolitiikan uudistukset ja kunnat

- **Valtio on toteuttamassa laajaa pitkäaikaistyöttömien ja muiden heikossa työmarkkina-asemassa olevien palveluiden uudistusta**
- **Kaksi laajempaa kokonaisuutta:**
 - **Kuntien rahoitusvastuun/ tehtävien kasvattaminen työllisyydenhoidossa**
 - Työmarkkinatuki uudistus lisää kuntien velvollisuuksia arviolta 150M€ ja
palkkatuki uudistus Kuntaliiton arvion mukaan yli 25 M €.
 - **Kuntien ja valtion tasapainoinen yhteistyö**
 - Työvoiman palvelukeskuksia koskeva lainsäädäntö on valmistelussa ja tulee voimaan 1.1.2015.
 - Samoin palkkatukeen liittyvää lakia julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta ollaan uudistamassa.

hallituskaudella toteutetut ja toteutettavat toimenpiteet

Kehysriihen vaikutuksia kuntatasolla. Mikä muuttuu?

- Valtioneuvoston kehysriihen linjauksen mukaan v. 2015 alusta kuntien työmarkkinatuen kustannusvastuu kasvaa merkittävästi nykyisestä:
- työttömien perusturvaa koskevassa uudistuksessa työmarkkinatuen kuntien kustannuksiin lasketaan uutena yli 300-päiväiset pitkäaikaistyöttömät, kun tätä nykyä mukana ovat 500-päiväiset. [Varovainen arvio nykytilanteen pohjalta on Tampereen kaupungille n. 10 miljoonaa euroa lisäkustannuksia \(n. 7-8 % osuus n. 150 M eurosta\).](#)

NYKYTILANNE Tampereella:

Työmarkkinatuen laskennalliset kustannukset

pitkäaikaistyöttömistä, jotka eivät ole

aktiivitoimenpiteissä (yht. 4500).

- Vaikea työllisyystilanne näkyy.

Vuosi 2014 (ennuste): n. 20 000 000 €

Vuosi	Kaupungin työmarkkinatukikustannus (€)
2006	10 787 390
2007	9 750 041
2008	9 801 662
2009	10 933 331
2010	11 777 965
2011	11 836 971
2012	14 652 561
2013	18 000 000

Kuntien rooli, vastuu ja kustannukset kasvussa

- **Trendi: Valtio siirtää vastuuta pitkäaikaistyöttömistä enenevässä määrin kunnille.**
 - **Kuinka hyvin onnistutaan pitkäaikaistyöttömien aktivointitoimenpiteiden tehostamisessa?** Tarvitaan vaikuttavia työllistämistoimia: mm. osaamisen vahvistamista sekä uudenlaisia ja nykyistä tehokkaampia tapoja kohottaa pitkäaikaistyöttömien työmarkkinakelpoisuutta ja työllistämistä.
 - **Tärkeää olisi, että kunnat voisivat aidosti vaikuttaa maksuosuutensa omilla aktiivisilla toimenpiteillään.**
- **Työllisyydenhoidon ydinkysymys on jatkossa se, miten valtion ja kuntien välinen työnjako linjataan.**
 - Pitkään työttömänä olleen kannalta kunnan vahva rooli on perusteltua, koska työttömät tarvitsevat myös muita kunnan palveluita ja tukia. Kuntien intressinä on myös huolehtia alueensa elinvoimasta.

Pohdittavaksi: Ehkä tulevaisuuden visiona ja yhtenä potentiaalisena vaihtoehtona Suomessa voisi tulla kyseeseen nk. **Tanskan mallin sovellus, jossa kokonaisuus on hallussa yhdellä taholla?**

Tampereen työtoiminta
Työhön ja koulutukseen
kuntoutumisen prosessi

Tampereen työtoiminta

- Työtoiminnan yksikkö on toiminut vuodesta 2002
- 2009 osaksi Työllisyydenhoidon palveluyksikköä
- 11 sosiaalityöntekijää ja toimistosihteerä

- Tavoitteet vuodelle 2014:
 - 1) asiakasmäärä 1150, joista uusia 780
 - 2) palvelun päättäneistä asiakkaista 35% etenee palveluprosessissa (sijoittuu työkokeiluun, palkkatukityöhön, opiskelemaan, työhön, kiinnittyy työhönvalmennukseen tai TYPin palveluihin)

Työelämälähtöistä ja vaikuttavaa kuntouttavaa työtoimintaa

- Palvelut on kilpailutettu kahdesti, viimeksi joulukuussa 2012
- 11 palveluntuottajaa, joiden kanssa on puitesopimukset
- Perustuu palvelukuvaukseen, vähimmäis- ja laatuvaatimukseen

- Tuotteet:

1) Aloitusryhmä

Tavoitteena on kartoittaa asiakkaan työ- ja toimintakykyä sekä työelämävalmiuksia, lisätä itsetuntemusta ja vuorovaikutustaitoja sekä luoda perusta siirtymiselle seuraavaan työtoimintapaikkaan tai muuhun soveltuvaan palveluun. Asiakkaalle laaditaan henkilökohtainen suunnitelma ja tavoitteet yhdessä yksilöohjaajan kanssa.

3 kk, 3 pvää / vko ja 4 tuntia / pvä.

2) Työtoiminta ja yksilöohjaus

Työtoiminta sisältää perehdytyksen, yksilöllisen tuen ja ohjauksen työtehtävissä, työelämän pelisääntöjen omaksumisen, työn seurannan, valvonnan, asiakkaan tavoittelun sekä työssä suoriutumisen ja taitojen arvioinnin. Perustuu suunnitelmaan.

Yksilöohjaus sisältää suunnitelmallisen ja tavoitteellisen työskentelyn asiakkaan kanssa. Asiakasta tuetaan työelämävalmiuksien ja jatkosuunnitelmien työstämisessä. Tavoitteena on siirtyminen koulutukseen, muuhun soveltuvaan seuraavaan palveluun tai työelämään.

3-24 kk

- Työtoimintaa lisäksi:
 - kaupungilla (tavoite 130)
 - In House-periaatteella toimivassa säätiössä (110 asiakaspaikkaa)
 - seurakunnilla

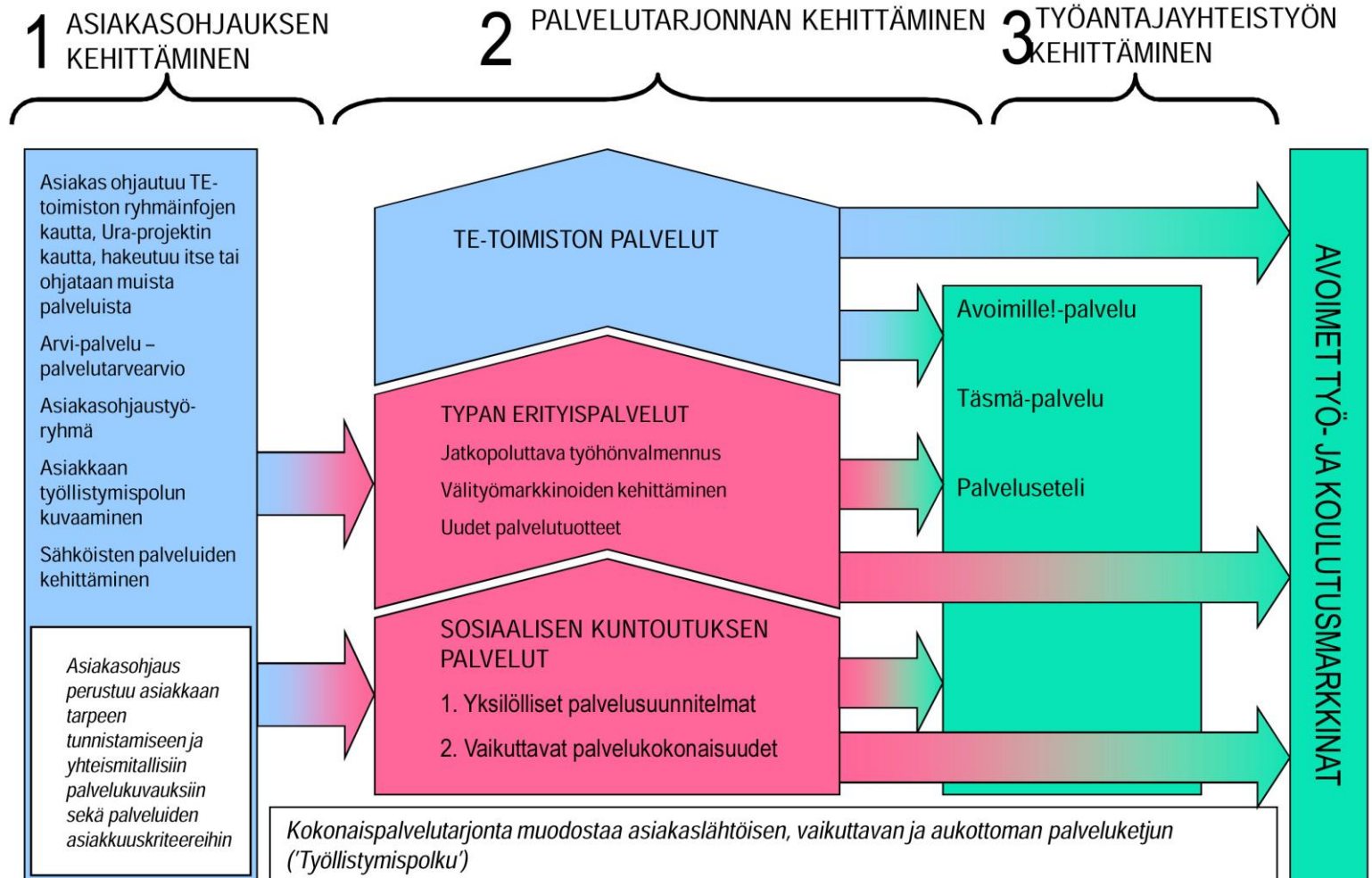
Tuloksia 2014 (1-8)

- Asiakasmäärä 1013, joista uusia 505
- Alle 30- vuotias saa ajan työtoimintaan 25 päivän kuluessa suunnitelman saapumisesta
- Palvelun päättänyt 291 hlöä, joista 43 % etenee palveluprosessissa:
 - koulutukseen 34 hlöä (omaeht., työvoimakoulutus, opso)
 - työhön 16 hlöä (avoin, palkkatuki)
 - työkokeilu 39 hlöä
 - jatkopalveluihin 35 hlöä (työhönvalmennuspalvelut ja TYP-palvelu)
 - sosiaalipalvelut ja sosiaalinen kuntoutus 17 %, 12 % pd-mtpalvelut ja sairauslomat

Miten tuloksiin päästään?

- Sujuva asiakasprosessi sosiaalisesta kuntoutuksesta työtoimintaan (aikuissosiaalityöstä työllisyydenhoidon palveluihin)
- Työtapojen, uusien palvelujen ja prosessin jatkuva kehittäminen
- Toimiva palvelukuvaus ja yhteistyö palveluntuottajien kanssa (kehittämisyhmä)
- Tavoitteellinen, yksilöllinen ja eteenpäin vievä-työote
- **Jatkopalvelut:**
 - Työhönvalmennus (kuntakokeilu)
 - Työhönvalmennus (säätio)

Tampereen kuntakokeilu

Tampereen kuntakokeilu

Tavoitteet:

- Kehitetään Tampereen kaupungin työllisyyspalveluita & lisätään kunnan omaa osaamista työllisyydenhoidon palveluiden järjestämisessä (mm.työhönvalmennus).
- Luodaan yhtenäinen palvelupolku kaikista työttömälle tarjottavista palveluista (otettu käyttöön IMS prosessityökalu). Kumppanuus Pirkanmaan TE-toimiston, sosiaalipalveluiden, oppilaitosten (mm.Tredu, TAKK), yritysten, 3.sektorin ja Kelan kanssa.
- Asiakasmäärän hallittu kasvattaminen.
- Asiakasohjauksen, palvelutarjonnan ja välityömarkkinoiden kehittäminen. Yli 12 kk työttömänä olleet pitkäaikaistyöttömät sekä 500-päiväiset.

Uusia avauksia tarvitaan

- **Tuella palkattujen siirtäminen yrityksiin (Täsmä-palvelu).** Useammin pysyvä työllistyminen kuin perinteissä palkkatukityöllistämisessä, sisältää valmennustuen työttömälle ja yhteistyöyritykselle.
- **Vaikuttavuusmittariston** kehittäminen (Kuntaliitto).
- **Välityömarkkinoiden ja 3. sektorin yhteistyön kehittäminen:** mm. **toimijakartta** ja sen hyödyntäminen.
- **Kaupungin ja työpajatoimijoiden yhteistyön tiivistäminen, sateenvarjomallin luominen**
- **Palvelusetelin** kehittäminen. Yrittäjät palveluntuottajia. (Yhteistyötä Kuopion kanssa).
- **Alkuarviointipalvelu** (Kunta & TE-toimisto-yhteistyönä), jossa mahdollisimman varhaisessa vaiheessa löydetään oikea palvelu asiakkaalle.
- **Työhönvalmennuksen** kehittäminen – työnantajayhteistyö
- **Työ- ja toimintakyvyn arviointi** – eläkeselvittelyt osana työllisyyspakettia.

Johtopäätöksiä

- **Vaikuttavuuden ja volyymin tasapainon säilyttäminen olennaista.**
- **asiakasaines muuttunut keskimäärin haastavammaksi, edellyttää yksilöllisyyttä palveluilta**
- **pikaratkaisuja ei ole tehtävissä**
- **päätäjien ja ylimmän johdon vahva sitoutuminen olennaista**
- **työllisydenhoitopalvelujen ja elinkeinopalvelujen synergioita lisättävä**
- **vastuun ja kustannusten kasvu edellyttää kunnille toimivaa autonomiaa ja yhteistyötä eri toimijoiden välillä**
- **kaupungin ulkoisten palveluntarjoajien, kuten työpajayhdistysten rooli korostuu jatkossa entisestään**

KIITOS!

